

The list of the used sources

1. Guzik, Marina. CFO Techniques / Marina Guzik. – Apress: New York, 2011. – 380 p.
2. Hope, Jeremy. Beyond Budgeting: How Managers Can Break Free from the Annual Performance Trap / Jeremy Hope, Robin Fraser. – Harvard Business Review Press: Harvard, 2007. – 336 p.
3. Madura, Jeff. International Financial Management / Jeff Madura. – South-Western College: Kansas, 2009. – 704 p.
4. Bragg, Steven. The New CFO Financial Leadership Manual / Steven Bragg. – Wiley: New York, 2012. – 456 p.

УДК 657.1

Гарасим Петро
д.е.н., професор
Лобода Наталя
к.е.н., старший викладач
Гарасим Микола
к.е.н., доцент
Львівська державна фінансова академія
м. Львів

**ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЯК ОБ'ЄКТ ІНВЕСТУВАННЯ:
КОМПАРАТИВІСТСЬКО-АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ**

Анотація

У статті розглянуто актуальні питання запровадження та розширення застосування фінансових інструментів як об'єкту інвестування в Україні. Визначено місце та роль інвестиційної діяльності серед інших видів звичайної діяльності підприємств. Досліджено зарубіжний досвід обліку фінансових інвестицій.

Ключові слова: капітальні інвестиції, фінансові інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційні ресурси, облік, інвестиційна привабливість, ефективність інвестицій.

Фінансові інвестиції є основою розвитку підприємства, окремих галузей та економіки України в цілому. Від уміння інвестувати залежить розквіт власного виробництва, можливості вирішення соціальних й екологічних проблем, сучасний рівень і потенційний динамізм фізичного, фінансового та людського капіталів. Без надійних основ інвестиційної діяльності важко сподіватися на сталий розвиток вітчизняного виробництва, науково-технічний прогрес, а з ним і на належне місце у світовому господарстві.

Важливість проблеми поліпшення інвестиційного клімату та зарубіжний досвід відображення в обліку фінансових інвестицій привертає постійну увагу до цієї теми вчених. Значний внесок у розробку теоретичних і методичних питань обліку фінансових інвестицій зробили такі вітчизняні вчені, як

Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуєв, С.Ф. Голов, Я.Д. Крупка, П.О. Куцик, Є.В. Мних, М.С. Пушкар, В.С. Рудницький, В.В. Сопко, О.М. Чабанюк та інші. Серед визнаних зарубіжних науковців, які займалися проблемами інвестицій, необхідно відзначити У. Шарапа, Т. Сааті, М. Алексеєва, Х. Андерсона, В. Бочарова, Л. Гітмана, В. Ковальова, Ч. Хонгрена, С. Lawrence, С. Camerer R. Thaler, A. Shleifer та інші. Віддаючи належне науковим напрацюванням вітчизняних і зарубіжних вчених у дослідженні означеної проблематики та високо оцінюючи їх внесок, варто все-таки зауважити, що на сьогодні ряд теоретичних і практичних питань не знайшли свого повного вирішення та залишаються дискусійними. Реформування системи бухгалтерського обліку і звітності відповідно до міжнародних стандартів ставлять нові завдання та вимагають комплексного підходу до розв'язання поставлених проблем. Побудова нових економічних стосунків неможлива без активізації інвестиційних процесів і поліпшення якості управління ними на рівні окремих суб'єктів господарювання. В цих умовах важливим є здійснення обліку, аналізу та аудиту фінансових інвестицій як в інтересах інвесторів, власників підприємства, так і будь-яких інших зацікавлених користувачів фінансової звітності, потенційних інвесторів.

Згідно із Законом України "Про інвестиційну діяльність", інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект.

Фінансові інвестиції здійснюються з метою: отримання відповідного, як правило, сталого доходу, який складається з доходу у вигляді дивідендів, отриманого протягом інвестиційного періоду та доходу від зростання ринкової вартості цінних паперів, що знаходяться у власності інвестора; здійснення впливу на діяльність підприємства, що інвестується, тобто з метою отримання можливості повністю або частково контролювати виробничу чи фінансову діяльність об'єкта інвестицій; отримання податкових пільг по інвестиціях.

З позиції капіталу фінансові інвестиції трактуються науковцями як: вкладення інвестиційного капіталу у фінансові активи інших суб'єктів (цінні папери, частки у статутних фондах підприємств); вкладення у фондові та грошові фінансові інструменти, статутні капітали юридичних осіб з метою отримання прибутку (доходу) або зростання вартості капіталу.

Науковці при визначенні сутності фінансових інвестицій розкривають їх властивості: здатність забезпечувати економічне зростання; здатність до усупільнення національного капіталу.

У більшості випадків вчені пропонують розглядати фінансові інвестиції у двох значеннях: широкому та вузькому. У широкому розумінні фінансові інвестиції можна трактувати як кошти інвестиційної спільноти, які акумулюються на фінансовому ринку з метою їх збереження та примноження шляхом залучення їх до господарської діяльності підприємств-реципієнтів. У вузькому трактуванні категорії "фінансові інвестиції" пропонується розглядати використання наявного капіталу для придбання (купівлі) акцій, облігацій та інших цінних паперів, що випускаються підприємствами або державою.

В цілому, значення інвестицій полягає в тому, що реалізація їх функцій є необхідною умовою:

- збалансованого розвитку всіх галузей господарства;
- прискорення науково-технічного прогресу;
- розвитку банківської сфери;
- конкурентоспроможність товарів та послуг на ринку.

Таким чином, як економічна категорія інвестиції виконують найважливіші функції, без яких неможливий нормальний, економічно ефективний розвиток країни.

Створення умов для залучення іноземних інвестицій, інтеграція українського бізнесу в світову економіку, збереження традиційних та пошук нових ринків збуту продукції українського виробництва – всі ці процеси диктують необхідність застосування міжнародного досвіду обліку та оцінки фінансових інвестицій.

Розвиток ефективною системи обліку фінансових інвестицій є можливим лише за умови існування дієвого та відповідного до сучасних економічних реалій нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку. Останнє твердження пояснює динамічний розвиток і вдосконалення нормативно-правового регулювання обліку фінансових інвестицій саме у тих країнах світу, де фінансовий ринок відіграє надзвичайно важливу роль в економічному розвитку, а саме у США, Великобританії, Німеччині, Японії та ін.

У міжнародній практиці бухгалтерського обліку інвестиції визнаються як актив, яким володіє підприємство з метою збільшення матеріальних цінностей за допомогою отримання прибутку і збільшення вартості основного капіталу чи іншого прибутку підприємства-інвестора.

З метою обліку інвестиції поділяться на 2 великі групи: короткострокові та довгострокові інвестиції. Але слід зазначити, що деякі підприємства за власним бажанням не відокремлюють поточні інвестиції від довгострокових, а іноді навіть сама форма балансу в країні не передбачає такого поділу.

Щодо практики окремих країн, то, наприклад, російська система обліку фінансових інвестицій передбачає однакові методи обліку для довгострокових та короткострокових інвестицій. Як і за МСБО, потенційні збитки від знецінення довгострокових фінансових вкладень в акції інших підприємств відображаються в тому звітному періоді, в якому виявлені. А потенційний прибуток буде відображений після реалізації акцій в сумі підвищених дивідендів, отриманих по акціях. Як і за національними П(С)БО, первісна оцінка інвестицій відповідно до російських положень здійснюється за первісною вартістю, яка формується залежно від шляхів отримання активу. Такий підхід до оцінки фінансових інвестицій не повністю враховує сучасні реалії фінансового ринку, і застосування лише запропонованих методів оцінки фінансових інвестицій не може забезпечити користувачів фінансової звітності об'єктивною інформацією про їх вартість. В США фінансові інвестиції оцінюються згідно з правилом нижчої оцінки або оцінки за собівартістю. Слід зазначити, що більшість іноземних підприємств подає баланси, в яких поточні активи відокремлені від довгострокових згідно з вимогами МСБО 1 "Подання фінансових звітів". Так, поточні інвестиції включаються до оборотних активів, а довгострокові – відображаються окремим рядком між оборотними і необоротними активами або

включаються до складу необоротних активів. В балансах підприємств Німеччини і Франції для відображення фінансових інвестицій призначена окрема стаття – “Фінансові вкладення”.

Отже, на сьогодні існують суттєві розбіжності між національними та міжнародними вимогами до обліку та оцінки фінансових інвестицій, у зв'язку з чим виникає потреба у наближенні нормативно-правової бази України з бухгалтерського обліку до міжнародного бухгалтерського законодавства. Все це надасть можливість українським компаніям підвищити довіру іноземних інвесторів за рахунок підвищення прозорості та надійності фінансової звітності.

УДК 338.436.33:346

Радченко Оксана

к.е.н., с.н.с., провідний науковий співробітник
ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН
м. Київ

ДОСВІД БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА НА ПРИКЛАДІ КРАЇН ПРИБАЛТИКИ

Анотація

Розглянуто проблеми бюджетної підтримки розвитку сільського господарства в ЄС та країнах Прибалтики. Визначено можливість та доцільність використання досвіду для аграрного сектору України.

Ключові слова: бюджетна підтримка, сільське господарство, ЄС, ЄСГП, програми підтримки аграрного сектору.

Уряди європейських країн прийняли політичний курс на підтримку сільського господарства та виробництва харчових продуктів як засіб забезпечення запасів продовольства і запобігання економічній депресії в сільських районах. Він виявився досить успішним і призвів до збільшення кількості вироблених харчових продуктів [6]. Підтримка сільського господарства прийняла форму Єдиної сільськогосподарської політики (ЄСГП), яка обходиться країнам ЄС приблизно в 40 млрд євро у рік.

За останні 20 років витрати ЄС на підтримку сільського господарства в порівнянних цінах 2007 р. склали приблизно по 50-60 млрд євро на рік [5]. Так, у 2009 р. із загального бюджету ЄС 140 млрд євро сільському господарству було виділено 57 млрд євро або 41 % бюджету. У 2012 році ЄС виділив майже 83 мільярди євро аграріям, що склало 20% всіх доходів сільгоспвиробників. У бюджеті ЄС на 2013 рік, який становить приблизно 158,5 млрд євро, на сільське господарство, розвиток села та підтримку фермерства спрямовано 42 млрд (27%).

Форми фінансової підтримки тісно пов'язані з цілями і завданнями країн ЄС.